

Elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų ugdymo patirtis Klaipėdos Litorinos mokykloje

PRANEŠIMĄ PARENGĖ: KLAIPĖDOS LITORINOS DIREKTORĖ RENATA AGLINSKIENĖ,
PSICHOLOGĖ INDRĖ BAUBLYTĖ-BRUŽIENĖ IR KLINIKINĖ LOGOPEDĖ TOMA
ŽUKAUSKIENĖ, 2025 M.

KAS MES ESAME?

STRATEGINĖS KRYPTYS

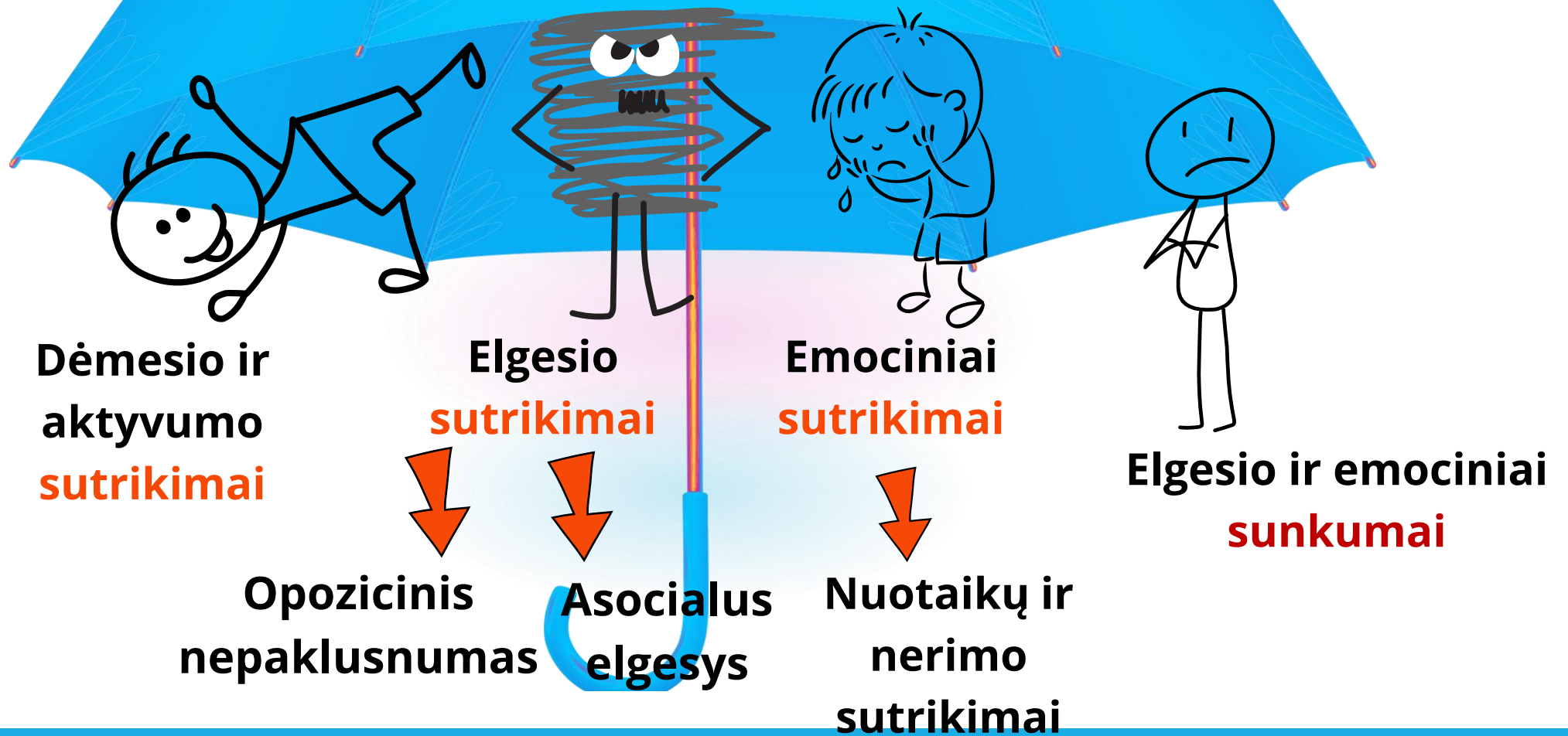
Įtraukusis ugdymas ir pagalba
šeimai.

Inovatyvios ugdymo priemonės ir
aplinkų pritaikymas.

Specialistų kompetencijų
stiprinimas.

Partnerystės su vietos
bendruomene, miesto, šalies ir
tarptautinėmis institucijomis

Elgesio ir emocijų sunkumai ir sutrikimai

Elgesio ir emocijų sutrikimą turinčių mokinių bendra charakteristika

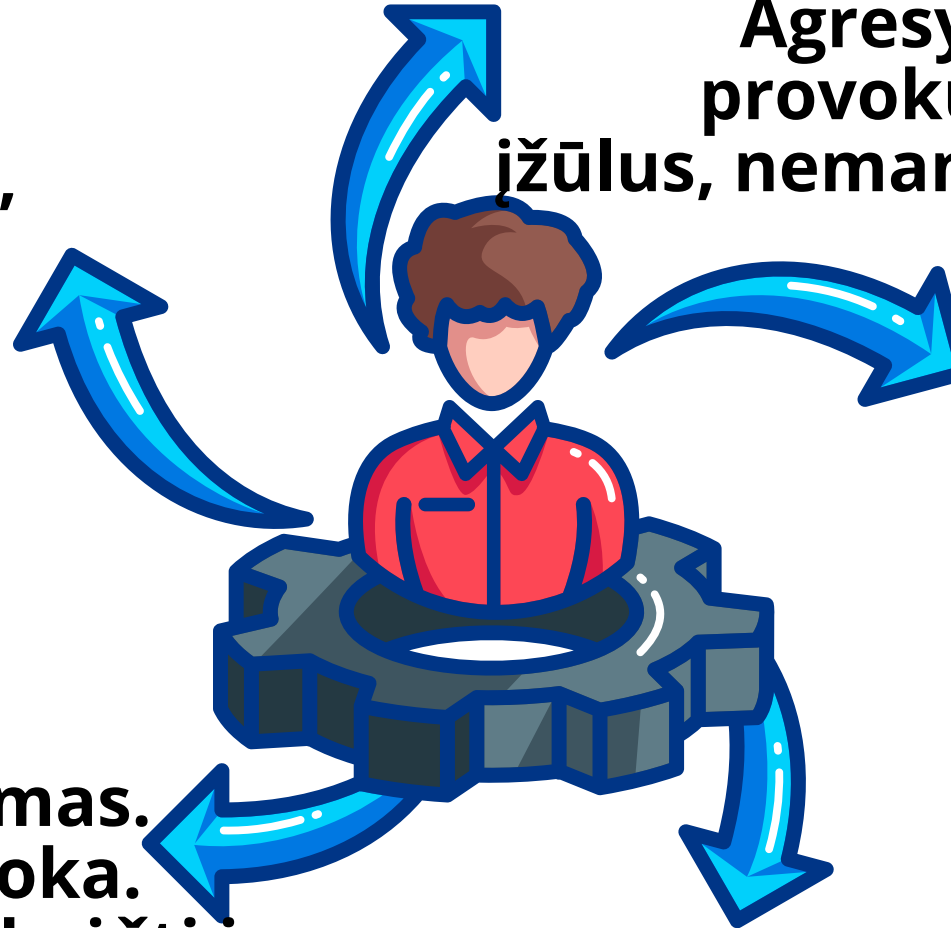
Maža tolerancija frustracijai.
Užuojautos, gėdos, įžvalgų stoka.

Agresyvumas, provokuojantis, įžūlus, nemandagus elgesys.

Irzlumas, dirglumas, būdingi pykčio proveržiai, šiurkštumas.

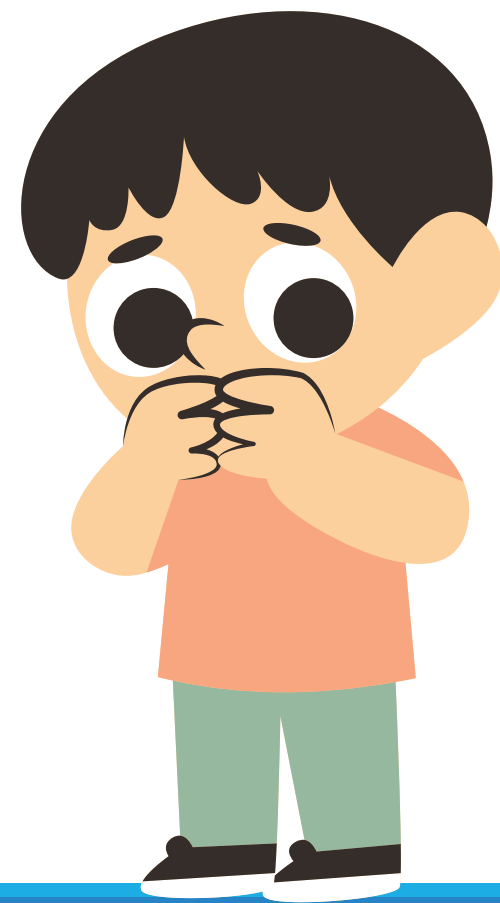
Autoritetų neigimas.
Atsakomybės stoka.
Nesugebėjimas užsibrėžti ir siekti tikslo.

Mokymosi sunkumai

VAIKO ELGESYS – VISADA
ŽINUTĖ SUAUGUSIAM.

Suprasti agresiją – tai ne pateisinti ją, bet pamatyti kas slypi giliau

Agresija dažnai slepia:

- **Bejėgiškumo jausmą** („niekas manęs negirdi“),
- **Stiprų gėdos jausmą** („jei aš pirmas užpulsiu, manęs nesužeis“),
- **Skausmingą patirtį** („manęs niekas niekada neapsaugojo“).

Vaikų psichiatras Bruce D. Perry rašo:

„Kai vaikas elgiasi blogai, užduokime ne „kas su tavimi ne taip?“,
o „kas tau nutiko?“

Mūsų darbo pradžia

Įvadinis (parengiamasis) etapas

- Analizuojami mokinių dokumentai.
- Formuojamos ir komplektuojamos klasės pagal mokinių poreikius ir rekomendacijas.
- Užmezgamas pirminis kontaktas su tėvais ir vaikais (susitikimai, pokalbiai, anketos).

Vaikų pažinimas realioje ugdymo aplinkoje

Stebime mokinius
pamokų metu.

Vertiname elgesį
per pertraukas ir
renginius.

Fiksuojuame
kylančius
sunkumus ir
elgesio iššūkius.

Atpažįstame
dirgiklius ir jautrias
situacijas.

Ugdymo aplinkų pritaikymas

EES klasė

- Nedidelis mokinių skaičius.
- Struktūruota ir aiški ugdymosi aplinka.
- Pagal poreikį naudojamos pertvaros ar atskiros darbo zonos.
- Lankstus dienos/ pamokų tvarkaraštis.
- Esant elgesio krizei – galimybė keisti veiklą ar aplinką.
- Naudojamos priemonės perteklinės energijos ir nerimo mažinimui.

Fizinis aktyvumas pamokų metu

Mini treniruokliai klasėje (nuo 2020 m.)

- Idėja perimta iš Kanados mokyklų praktikos.
- Treniruoklis po stalu leidžia vaikui judėti neišeinant iš darbo vietos.
- Padeda išlieti nerimą ir perteklinę energiją.

Mokslinių tyrimų duomenys (Scudder et al., 2013; Quinn, 2017):

- Gerėja darbinė atmintis.
- Skatinamas kūrybiškumas.

Mūsų komandos įžvalgos ir rezultatai

- Geresnė dėmesio koncentracija.
- Lengviau atsiriboti nuo pašalinių dirgiklių.
- Energija nukreipiama pozityvia linkme.
- Pagerėja nuotaika, sumažėja nerimas.
- Fiksuojamas akademinės veiklos pagerėjimas.

Fiziologinių poreikių užtikrinimas ugdymo metu

Leidžiame vaikams:

- bet kada atsigerti,
- užkandžiauti,
- kramtyti kramtomąją gumą (nerimo mažinimui),
- atlikti fizinę ar sensorinę veiklą kas ~2 val.

Mokslinis pagrindimas:

Bazinių fiziologinių poreikių patenkinimas yra būtina sąlyga aukštesnio lygmens ugdymuisi (Maslow, Frager & Fadima, 1987).

Signalai ir vizualiniai priminimai

MŪSŲ KLASĖS SUSITARIMAI

BENDRADARBIUJAME SU
MOKYTOJ AIS, AUKLĖTOJ AIS IR
MOKYTOJŲ PADĖJĖJ AIS

PAMOKOSE BE TELEFONO

GERBIAME KITO ASMENINĖ ERDVĖ

SAUGOME SAVO MOKYKLOS TURTĄ

KALBAME MANDAGIAI

GINČUS SPRENDŽIAME TAIKIAI

Kam tai padeda?

- Elgesio taisyklėms suprasti ir įsisavinti.
- Laiko valdymui ir veiklų perėjimams.
- Priemonių naudojimui ir savarankiškumui.
- Nerimo mažinimui, kai žingsniai tampa aiškūs.

Parengė: psichologė Indrė Šauklytė-Bružienė, 2021 m. 11

LaikmaČiai

Nauda praktikoje:

- mažėja nerimas dėl „kiek dar liko“;
- aiškesni perėjimai tarp veiklų;
- didėja savarankiškumas;
- lengviau pabaigti užduotis.

Streso lygis mokykloje

Vaikas esantis stabilioje
emocinėje būsenoje

Darbas/pamoka

Pertrauka

Darbas/pamoka

Vaikas esantis
emocinėje krizėje/
turintis spec.poreikių

Darbas/pamoka

Pertrauka

Darbas/pamoka

Aktyvios pertraukos

Aktyvios pertraukos

Bendros mokyklos erdvės

Jaukūs kampeliai klasėse

Kodėl juos kuriame?

- Vaikams reikalinga individuali, saugi erdvė atsitraukti.
- Padeda sumažinti emocinę įtampą ir elgesio protrūkius.
- Skatina savireguliaciją ir grįžimą į veiklą be konflikto.

Motyvacinė sistema elgesio reguliacijai

Kaip veikia?

- Dienos metu fiksuojamas tinkamas elgesys.
- Už elgesį vaikai renka „žetonus“.
- Dienos pabaigoje žetonai „įveiklina“ judėjimą kelionėje (automobiliu, laivu, LEGO namo statyboje ir pan.)
- Pasiekus tikslinius taškus – laukia apdovanojimas.

Pritaikoma kasmet pagal grupės poreikius:

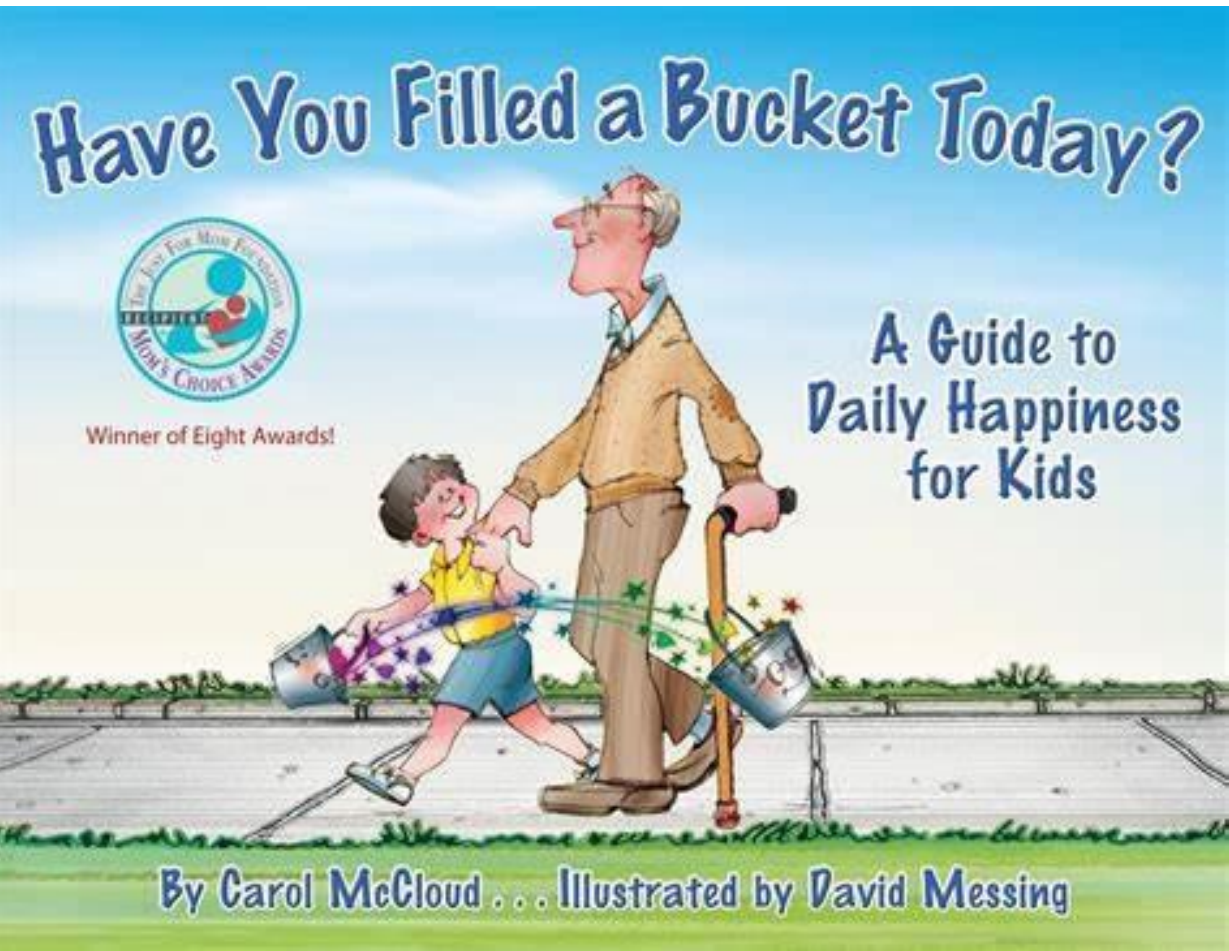
KAIP UŽPILDYTI

LAIMĖS

KIBIRĖLI?

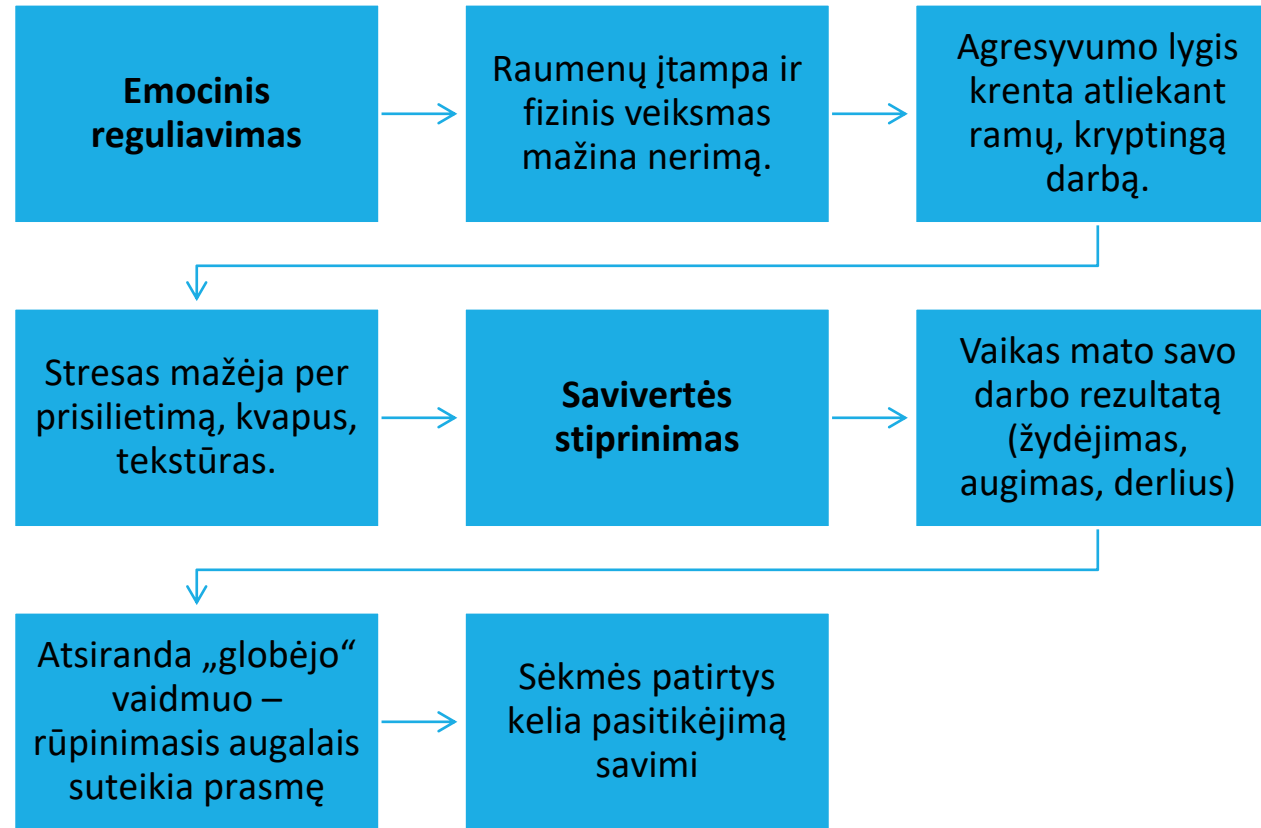
Bucket Fillers by Carol McCloud

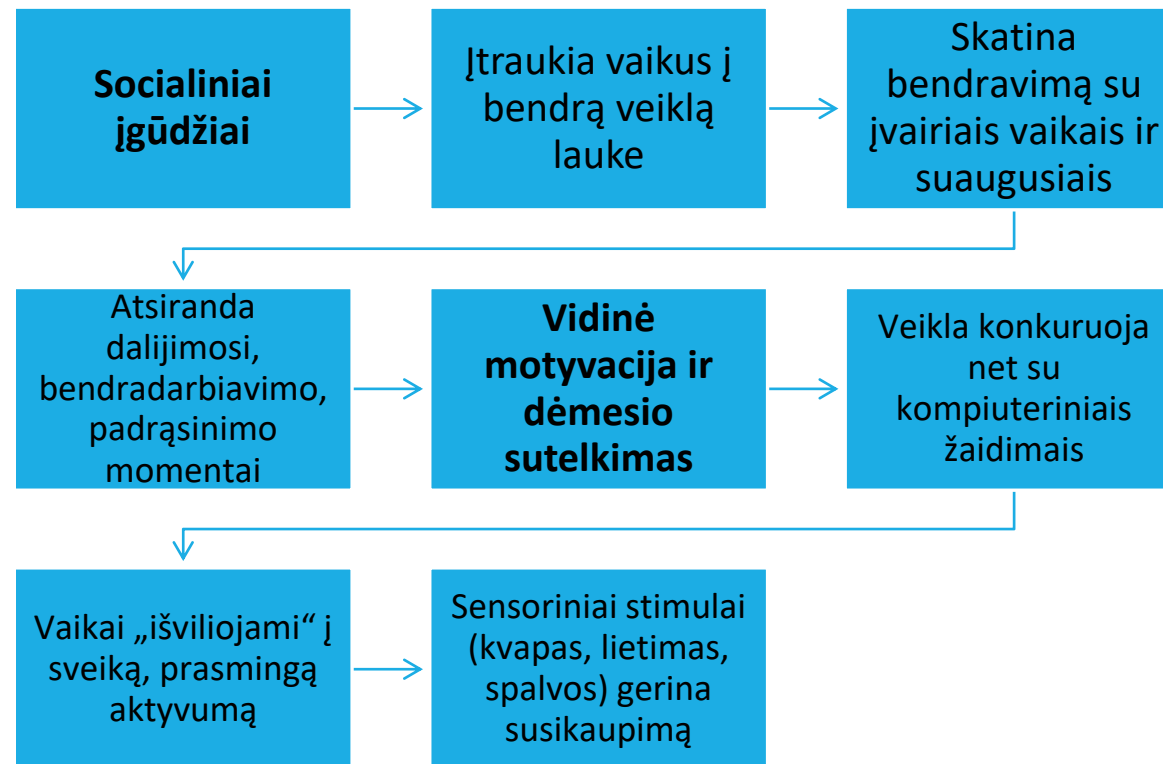
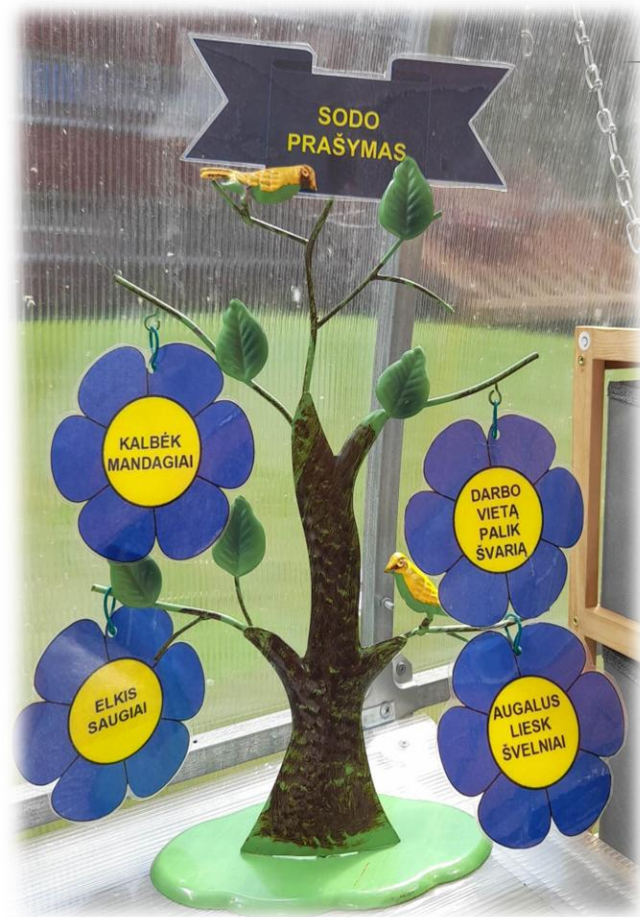
TIKIU SIEKIU GALIU

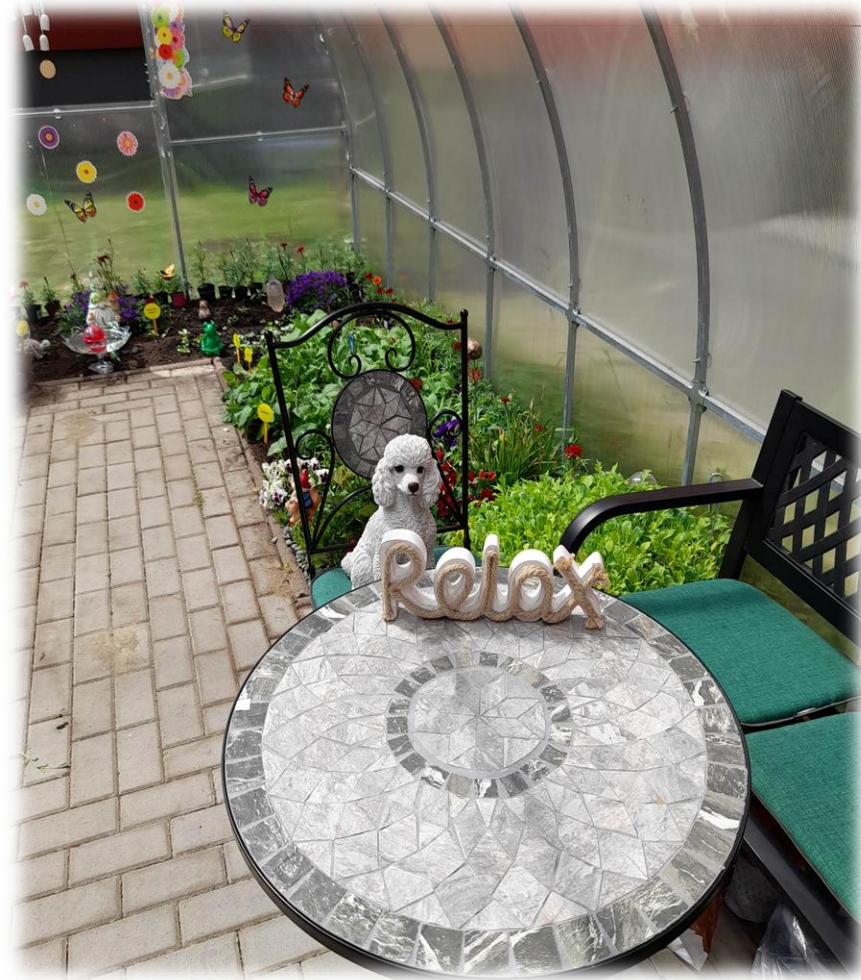
Mini sensoriniai sodai – nauda vaikams, turintiems elgesio ir emocijų sunkumų

Mini sensoriniai sodai – nauda vaikams, turintiems elgesio ir emocijų sunkumų

Mini sensoriniai sodai – nauda vaikams, turintiems elgesio ir emocijų sunkumų

Nerimo ir nusivylimo įveika

- Sodininkystė padeda reguliuoti emocijas.
- Fizinis darbas mažina įtampą.
- Aplinka natūraliai gydo jutimais.

Įtrauki klasė

- Reikalingas mokinio padėjėjas.
- Individualus elgesio planas.
- Aiškos taisyklės, bet lankstumas.
- Draugų įtraukimas per bendradarbiavimą.
- Motyvacinė sistema.
- Pritaikyta aplinka.

Komandinis darbas – pagrindas sėkmingam EES vaikų ugdymui

Įsitraukę specialistai:

- mokytojas
- mokinio padėjėjas (-ai)
- psichologas
- specialusis pedagogas/logopedas
- socialinis pedagogas
- administracija (pagal poreikį)

Svarbiausi principai:

- nuolatinė tarpusavio komunikacija
- dalijimasis informacija apie vaiką ir situacijas

- bendrų strategijų susitarimas
- vieninga reakcija į iššūkius
- pagalbos funkcijų pasidalijimas

Rezultatas:

- mažiau krizių
- nuoseklumas reikalavimuose ir pagalboje
- greitesnė intervencija
- vaikui saugumo ir pasitikėjimo jausmas

Mūsų mokykloje nėra
mažų ar didelių poreikių
– yra tik vaikai, kuriuos
girdime, jaučiame ir
priimame, tokius, kokie
jie yra!